

pravico podučevati na javnih šolah, se tudi mnogokrat — in to je tudi dokazal g. poslanec iz Hernalsa — porabijo na šolah, koje obiskujejo le otroci katoliške vere. Tukaj pa je popolnoma upravičeno vprašanje: kako se ti učitelji obnašajo, ko napravljajo otroci znamenje sv. križa? In vendar je pred vsem dolžnost učiteljeva otrokom biti v lep zgled. (Dalje prih.)

Zalostno gospodarstvo v občini Slatinski.

Kar se je že dolgo slutilo, prišlo je na dan: z občinskim denarjem ne bo vse v redu. Naši liberalci so kaj radi delali pod klobukom in niso mogli trpeti, da bi jim kdo gledal na prste. Račune so pregledovali le njihovi »kimavci« ter so gledali brž več na kupico, kakor v račune, le malo na glas časti in vesti. Kmetje so plačevali svoje težko zaslužene krajcarje, Slatinčanje pa niso ž njimi poplačali skoraj ničesar. To resnico naj spriča sledeče poročilo o računih kr. šolskega sveta, ki so natančno posneti iz občinskega sejnega zapisnika.

Svetokrižka nadžupnija obsega deset občin, katere imajo skupni krajni šolski svet v štirirazrednico pri Sv. Križu. Le štiri občine imajo svoje odbornike v krajnem šolskem svetu, ostalih šest pa ne, kar se ve, da je velika krivica. Vse te občine plačujejo skupno za šolske potrebe, Slatinska kot največa dve tretjini vseh stroškov, ena tretjina pa pripada ostalim deveterim občinam. Leta 1875. se je razširila Svetokrižka šola ter se je pozidalo drugo nadstropje. Stroški so znesli 13.413 gold. 85 kr. Ta dolg imajo poravnati vse občine, Slatinska, kakor rečeno, dve tretjini. Na tretjino devetih občin se ne bomo ozirali, nas zanima danes le račun Slatinske občine.

Od leta 1876 se je vsako leto v proračunski občinski seji odločila precejšnja svota za omenjeni šolski dolg. Soštel sem natanko vse proračunske zneske vseh let do lani in glej, cela svota znaša 32.345 gold. 85 kr. Ves ta denar je odločila samo Slatinska občina za krajni šolski svet, da le-ta poravna z njim omenjeni šolski dolg. Stroški za vsakdanje šolske potrebe, n. pr. kurjavo, postrežbo itd., tu niso vzeti v poštev. Koliko se pa je splačalo s to ogromno svoto? Samo 5111 gold. 99 kr. in pa obresti; kajti 8301 gold. 85 kr. imamo še dandanes dolga. Za toliko, kolikor se je znižal dolg, vplačale so brez dvoma druge občine, če ne več, Slatinska je po tem takem s temi 32.335 gold. 85 kr. plačevala le obresti od 13.413 gold. 84 kr. in le-te znašajo na leto k večjemu 800 gold., ali v 16 letih okoli 12.000 gold. Kje je pa ostalih 20.000 gold.? To ti je vzgledno gospodarstvo!

Do leta 1882. so različne osebe imele v rokah krajni šolski svet in pa občinski zastop. V tej dobi sta si bila občinski in pa šolski odbor vedno v laséh zaradi plačil. Leta 1879. se je pritožil občinski odbor vsled odloka obč. seje od dne 18. januarija deželnemu odboru v Graciu, da kr. šolski svet ne ravna pošteno s proračunskimi zneski odmerjenimi za šolski dolg. Isto-tako pošlje vsled obč. seje od dne 8. januarija 1880 obč. odbor nezaupnico odbornikom kr. šolskega sveta. Ali ko je bil leta 1882 nekdanji župan Ogriseg izvoljen načelnikom kraj. šol. sveta in je tako ena in ista oseba v rokah imela občinski in šolski odbor, špoprijaznila sta se oba odbora, kakor nekdanj Pilat in Herodež proti Kristusu. Od zdaj ni bilo več tožbe zaradi slabih plačil. Kar je Ogriseg sklenil, to je odbor potrdil; le tu in tam je oči na debelo odprl, kadar se je Graška hranilnica zagrozila krajnemu šol. svetu s tožbo, če ne bo bolj

redno dolga plačeval. Pa zlata kapljica je vznemirjene duhove pomirila, stopili so se krog mize, objeli in poljubili se in bilo je zopet vse v redu — samo za kmečki žep ne.

Tako gospodarstvo načelnika kr. šolskega sveta drugim občinam ni bilo po volji, zahtevali so račun. Več let so trkali pri političnih oblastvih, predenj se jim je odprlo. Na eni poli se jim je dal šolski račun celih osmih let, ki je pa pomanjkljiv in zmeden, da se ne da iz njega spoznati skoraj ničesar. Le eno je razvidno iz njega, da Slatinčanje, kakor s svojim premoženjem, tudi z občinskim in šolskim ne znajo gospodariti.

Za danes dovolj! Samo eno prošnjo še: staknite skupaj, vi Slatinski gospodje, svoje modre glavice, pa nam rešite zdaj-le v postnem času sledečo uganko: kje je okoli 20.000 gold. šolskega denarja? Brez zamere, gospodje, da vas s tem nadlegujem, pa v skrbéh sem si za vašo čast.

Cerkvene zadeve.

Praznovanje 50letnice škofovstva Nj. svetosti papeža Leona XIII. v lavantinski škofiji.

Veselje se razlega po vsem krščanskem svetu, povsod, kjer bivajo katoličani, se vršijo priprave, da bi se dostojno 19. februarij slavili. Komu ta radost velja, kakšen pomen ima ta dan, razložili so nam milostljivi škof v svojem prelepem pastirskem listu, kjer pravijo: »Letos bo prvo postno nedeljo petdeset let, odkar so bili dne 19. februarija leta 1843 sedanji sveti oče Leo XIII. v staroslavni cerkvi sv. Lavrencija, znani pod imenom In-paneeperna, od kardinala Lambruschinija posvečeni za škofa. Pol stoletja tedaj hode kmalu minolo, odkar so sveti oče prvokrat za škofovsko palico prijeli, pol burnega in viharnega stoletja, ki jim je često in čestokrat polnilo srce s skrbjo in britkostjo. A nepremakljivo so vedno stali na braniku resnice, potegovali so se vselej za pravice svete cerkve ter jo branili s svojo mogočno besedo«. Kaj čuda torej, če vse krščanstvo tako ljubi svetega očeta, če jim o vsaki priliki izraža svojo vdanost in ljubezen! To se kaže tudi letos, ko narodi med seboj tekmujejo, kako lepše proslaviti petdesetletnico škofovanja Nj. svetosti svetega očeta. Pošiljajo jim dragocena darila, vladarji pa jim poklanjajo svoja voščila, v resnici:

»Po zemlji od tečaja do tečaja
Očetu Levu slava se razlega«.

Tako tudi Slovani ne zaostajajo za drugimi narodi.

»Raduje srčno se izmed narodov
Očeta slavlja rod Ciril-Metodov.«

In mi Slovenci, kako hočemo mi pokazati svojo vdanost do svetega očeta? Poslušajmo, kaj nam naročajo naš milostljivi škof, kako naj obhajamo to redko svečauost: »Od prve postne nedelje se naj skozi dva tedna nabirajo po vseh farnih cerkvah darovi za svetega Očeta.«

Slovenci, kaj ne, nenavaden praznik se bode dne 19. februarija obhajal, nenavadno bode zato tudi naše darilo. Darujmo, kar največ moremo ter pomagajmo s s svojimi doneski svetemu očetu vladati cerkev. Ogromno veliko izdajo sveti oče za cerkvene potrebe, za katoliške misijone, za posamezne redove, za škofe in duhovnike. A kje naj vzamejo denar, ako jim krščanski svet na pomoč ne prihiti? Mar bodejo otroci svojega očeta, če ga vidijo v potrebi, zapustili? Zato položimo doneske svoje po prečastitih farnih predstojnikih v roke milostljivemu škofu, ki mislijo nabrati denar osebno svetemu očetu takoj po veliki noči izročiti. Dalje so naš

višji pastir naročili, da naj 18. februarja naznanjajo po vseh cerkvah od 5. do 6. ure zvonovi, da se bode obhajala prihodnji dan redka slovesnost. A ta se naj tako-le praznuje: Po vseh župnijskih in samostanskih cerkvah poje se slovesno sveta maša z zahvalno pesmijo. Pri popoldanski božji službi se molijo pred izpostavljenim sv. Rešnjim telesom rožni venec in litanije sladkega imena Jezusovega. — Združimo tako svoje molitve z molitvami milostljivega škofa, ki bodejo v stolni cerkvi ta dan slovesno pontifikalno sveto mašo peli, in zahvalimo vsegamogočnega Boga, ki je svetemu očetu podelil moč, da so svojo škofovsko službo tako slavno opravljali skozi pol stoletja. In ob enem prosimo milega Jezusa, naj nam ohrani svojega namestnika na zemlji še mnogo, mnogo let v časti in slavi.

O tej priliki se morejo vdeležiti verni odpustkov, in sicer dobijo popolnoma odpustke rimski romarji in tisti, ki se v duhu rimskim romarjem pridružijo ter pred 19. februarjem ob devetdnevnici molijo sv. rožni venec, potem tudi vsi, ki se v tem letu vdeležijo duhovnih vaj ali misijonov. Da se odpustki delijo, se zahteva, da se sprejme vredno zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega telesa ter moli za svetega očeta. Dalje so podeljeni odpustki tristo dnij za vsak dan devetdnevnice in misijona. Vsi ti odpustki se lahko darujejo za uboge duše v vical.

Storimo, kakor nam vелеvajo naš višji pastir, ne zamudimo zajemat iz bogatih virov, katere nam odpirajo sveti oče o petdesetletnici svojega škofovanja ter pokažimo tako, da smo Slovenci zvesti sinovi katoliške cerkve, da smo vdani otroci svetega očeta Leona XIII.

Gospodarske stvari.

Društvo „Kmetovalec“ v Gotovljah.

Dolgo že niso bralci »Slov. Gosp.« dobili nikakoršnega poročila o delovanju društva »Kmetovalec« v Gotovljah in gotovo je že kdo mislil: Gotovljani že dremljejo. A nikakor, ravno narobe, kajti zadnji čas je društvo v svoj kmetijski prospeh prav mnogo storilo. Naj omenim le žitočistični stroj, katerega si je društvo preteklo jesen s pripomočjo slavnega okrajnega zastopa v Celji in domačega občinskega zastopa naročilo, na njem se je ob času setve že nad štiristo mernikov žita izčistilo. — Pomladni nasad divjakov v društvenem vrtu smo okolirali in zemlja za povečanje drevesnice v prihodnji pomladi je že dobro zrahljana in les za plot je priskrbljen.

Društvena knjižnica se od dne do dne množi in jaz bi rad naše ožje rojake na tem mestu opozoril in prosil, naj bi nekoliko po svojih omarah pogledali in svojim branja željnim rojakom kakšno, če tudi malo zaprašeno knjigo poslali.

Tudi društvena pravila, če sem prav slišal, name ravajo v nekaterih točkah premeniti in društveni odbor je že neki za to potrebno sklenil. Društvo »Kmetovalec« toraj ne dremlje in prostora bi mi ne dostajalo Vam vse društveno delovanje podrobneje opisati. Samo Gotovljski dopisnik — dovolite, da sam sebe karam — postal je preveč zaspan. Zato sem pa danes toliko živje svoje pero nastavil, hoteč Vam nekoliko opisati, če tudi ne preobširno, X. občni zbor društva »Kmetovalec« v Gotovljah.

Ker ima društvo »Kmetovalec« mnogo prijateljev tudi med boljšimi stanovi, ki s pomilovanjem zrejo žuljave roke ubogega kmeta — trpina, kakor je društveni predsednik v pozdravu izrekel, dalo nam je pogum, da

smo, kakor lani, tudi letos zborovanje društva »Kmetovalec« v središče prijaznega Žalskega trga sklicali. Zborovanje je otvoril, kakor sem omenil, društveni predsednik, g. Ant. Pad. Goršek. Zahvalil se je g. J. Hausenbichlerju, vednemu prijatelju in radodarnemu podpiratelju našega društva, za krasne prostore, katere nam je za zborovanje blagovoljno prepustil. Predstavil je znanega strokovnjaka dež. in okr. živinozdravnika, g. M. Jelovška kot govornika pri današnjem zborovanju. Pozdravil je v imenu društvenega odbora vse častite društvenike in goste in prosil nadaljnje naklonjenosti, ter končal z izrekom: »Delujmo složno, eden za vsakega, vsi pa za enega, kajti v slogi je moč!«

Kmalu za tem nastopi omenjeni g. Jelovšek in nas v jako jedernatem govoru podučuje o konjereji. Govor znal je prav dobro soliti s primerno šalo, da je bilo poslušanje še zanimivejše, žal, da ga ne morem tukaj od besede do besede objaviti. Med in po zborovanju slišali smo krasno petje Celjskih gospodov in mnogo hvale je žel baritonist pri pesmi »Planinska roža«. Iz posebne prijaznosti nastopil je tudi Žalski mešani in moški zbor in je pokazal s svojimi zvonkimi, milodonečimi, vbranimi glasovi, do kako visoke stopinje izurjenosti je s svojo vstrajnostjo v prav kratkem času dospel. Ljudstvo, bili so tudi veščaki, bilo je kar očarano. Zahtevalo se je vsakokrat dvakratno, ali trikratno ponavljanje. Društveni odbor mi je naročil se gg. pevcem in gospodičnam pevkam za toliko prijaznost najiskreneje zahvaliti, kar tukaj javno spolnujem in tudi pisatelj teh vrst izreče vsem prisrčno: hvala! — Gospod Ant. Pad. Arzenšek iz Celja nas je jako ljubo z zares mojsterskim igranjem na glasoviru razveseljeval. Predno zaključim, se ve, da ne smem pozabiti našega »pesnika«, ki nas vselej vé s kakim novim kratkočasnim delcem razveseliti. Smeh in ploskanje mu nikdar ne izostane in njegove šaljive, a dobro premišljene besede nam še pozneje vesele spomine budijo. Vršile so se še raznovrstne napitnice in prav zadovoljen se je pri mesečnem svitu vračal domov Vaš dopisnik.

Gotovljski.

Sejmovi. Dne 18. februarja v Vozenici. Dne 20. februarja v Braslovčah, na Gorenji Polskavi in v Pišecah. Dne 21. februarja v Ljutomeru. Dne 22. februarja v Teharjah. Dne 24. februarja v Arveži, v Ločah, v Rogateci in v Slov. Bistrici. Dne 25. februarja v Šoštanjih.

Dopisi.

Iz Vitanja. (Slavnost.) Papež Leon XIII. obhajajo, kakor znano, dne 19. t. m. petdesetletnico svojega škofovstva. Vsi pravi katoličani se srčno veselijo, da je dobri Bog dal sv. očetu včakati pri zdravju tako lep spominski dan. V ta namen se slavnosti vršijo tu in tam. Pa tudi Vitanje se je uvrstilo v nedeljo dne 12. t. m. med goreče častilce svojega najvišjega duhovnega očeta. Njemu na čast priredilo je »Bralno društvo« veselico, pri kateri je č. g. J. Žičkar prvo nagovoril mnogobrojne udeležence, ter jih je navduševal, trdno se okleniti jednega velikana, na katerega gleda vesoljni svet, in ki z lučjo svoje modrosti vodi narode po zanesljivi poti k pravi sreči, ki uči resnico, zatira laž in krivico. Živili se mnoga leta! — Na to predstavljala se je igra »Kaznovana radovednost«, katero je povzdigovalo in oživljalo vpleteno petje. Po igri so se deklamovali razni in zanimivi izvodi iz »Vrteca« in »Dom in Sveta«. Potem povdarja č. g. Šebat, oziraje se na prošnje sv. očeta, potrebo branja dobrih knjig in časopisov,